

Анотація

Досліджено теоретичні аспекти формування системи зв'язків аграрних підприємств основі принципів логістики. Визначено, що основу інтегрованої системи логістики складатимуть такі найважливіші сфери, як закупівля сировини й матеріалів, виробництво, збут, потоки матеріалів, транспорт, інформація, фінанси, а також системи управління запасами, якістю, планування потреби в матеріалах.

Аннотация

Исследованы теоретические аспекты формирования системы связей аграрных предприятий основе принципов логистики. Определенно, что основу интегрированной системы логистики будут составлять такие важнейшие сферы, как закупка сырья и материалов, производство, сбыт, потоки материалов, транспорт, информация, финансы, а также системы управления запасами, качеством, планирование потребности в материалах.

Annotation

Investigational theoretical aspects of forming of the system of connections of agrarian enterprises to basis of principles of logistic. Certainly, that such major spheres will make basis of the computer-integrated system of logistic, as a purchase of raw material and materials, production, sale, streams of materials, transport, information, finances, and also control the system by supplies, by quality, planning of requirement in materials.

Список використаних джерел:

1. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. — М., 2000.
2. Пономарьова Ю.В. Логістика. Навчальний посібник: Вид 2-ге., перероб. та доп. — К.: Центр навчальної літератури, 2005.- 328с.
3. Максимов и др.; Под ред. В.М. Питерского. - М.: Недра, 1994. - 336 с.
- Семененко А. И. Предпринимательская логистика. — СПб., 1997.
4. Топіха В.І. та ін. Менеджмент ЗЕД ВАПК. Монографія. МДАУ 2006.- 346с.

УДК: 669+395.5

Гайдукова Т.П.

ВИБІР СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИРОБНИЦТВА МЕТАЛУ НА МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Постановка проблеми. В умовах світової фінансової кризи та загострення внутрішніх кризових явищ актуальним завданням розвитку підприємства є забезпечення умов реалізації інноваційно-інвестиційних стратегій. Перед підприємством стоїть задача зберегти існуючих та знайти нових споживачів. Це можна зробити підвищивши якість продукції, знизивши ціни, розширивши або переорієнтувавши асортимент продукції відповідно до потреб покупців [4].

Очевидна гостра необхідність змін в управлінні, і, що чимало важливо, змін у самому технологічному процесі. Установивши автоматичні системи управління, регульовані приводи, мікропроцесорне управління, впровадивши нові технології виробництва можна підвищити продуктивність обладнання, строк його служби, якість

продукції, що випускається, а також зменшити витрати на споживану електроенергію, кількість відходів, тим самим збільшивши рентабельність виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вибору стратегій для підприємств промислового комплексу займалось багато вітчизняних і зарубіжних науковців, а саме: І. Ансофф, Л. Боумон, О. Кліфф, А. Томпсон, Є. Ленський, О. Кузьмін, І. Алексєєв та ін. Проблема конкуренції промислових підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності займалися такі дослідники, як І. Акімова, Т. Гринько, О. Алімов, Ю. Іванов, О. Савчук, Н. Гончарова та інші. Методики оцінки конкурентоспроможності підприємств розглядалися Н. Дробітько, А. Кривенко, Н. Лепою, В. Лисевич та іншими вченими.

У роботах перелічених авторів можна зустріти різні підходи до понять «стратегія» та етапів її проведення. Також у наукових працях аналізуються переваги і недоліки застосування різних стратегій на різних типах підприємств та їх об'єднань. Здебільшого вчені обмежуються окремими елементами дослідження, які не мають комплексного характеру. Проте, окремі питання вимагають поглибленого дослідження, зокрема це стосується комплексу питань і проблем щодо подальшого розвитку підприємств машинобудування з метою ефективної взаємодії з ринковим середовищем.

Формулювання завдання дослідження:

- узагальнити існуючі підходи до визначення поняття стратегія;
- дослідити стан розвитку та використання у промисловій сфері виробництва Запорізької області інноваційних технологій;
- розробити можливі варіанти стратегічного розвитку промислових підприємств в умовах кризи виробництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досягнення науки в сформованих тяжких умовах стають найбільш затребуваними, при цьому високим попитом користуються ті проекти, які швидко окупаються, припускають впровадження нових технологічних рішень, створення і освоєння інновацій [9].

Турбота про раціональне і ефективне використання енергоресурсів - один з важливих напрямів роботи металургійних підприємств Запорізької області.

Проведення комплексного моніторингу ЗЕД з використанням запропонованої методики стратегічного аналізу зовнішньоекономічного потенціалу дозволить отримати найбільш повне уявлення про зовнішньоекономічну діяльність підприємств [7].

Також регулярне проведення такого моніторингу необхідно з боку відповідних урядових органів і торгово-промислових палат.

Таблиця 1

Показники експорту металів та металопродукції 72 групи згідно з УКТЗЕД за регіональною ознакою.

Митний орган	Кількість ВМД			Відносне значення обсягів експорту		
	1 п-чя 2008	2 п-чя 2008	1 п-чя 2009	1 п-чя 2008	2 п-чя 2008	1 п-чя 2009
Дніпропетровська митниця	3 230	1 788	2 610	4,37%	1,77%	3,31%
Запорізька митниця	17 415	12 118	11 361	8,24%	8,35%	8,64%
Криворізька митниця	12 635	6 562	6 046	16,06%	14,28%	15,12%
Луганська митниця	1 869	1 702	953	1,46%	3,33%	1,69%
Східна митниця (в т.ч. СРМ)	4 890	3 141	1 758	9,80%	4,71%	1,85%

Запорізька область входить до числа промислових лідерів країни, посідаючи перше місце серед регіонів за обсягом промислового виробництва у розрахунку на душу населення та одного працюючого у промисловості [15].

З метою вивчення загальної ситуації проаналізовано характеристики експорту металу 72 групи згідно з УКТЗЕД (Таблиця 1) [4].

На рис. 1. графічно наведено динаміку експорту металу кодів 7201, 7206-7229 згідно УКТЗЕД по Держмитслужбі України в цілому [4].

Рис.1. – Динаміка експорту металу кодів 7201, 7206-7229 згідно УКТЗЕД.

Падіння попиту на метал зумовило не лише скорочення виробництва, але і значне, більш ніж у 3 рази, падіння вартості. Падіння ж ринкової вартості металевої продукції призвело до значного падіння вартості сировинних матеріалів. ВАТ "Запорізький завод феросплавів" (ВАТ "ЗФЗ") - один з трьох вітчизняних виробників феросплавів, монополіст в Україні і СНД по випуску феросиліцію (47, 7% обсягу українського ринку) і єдиний в Україні виробник феромарганцю середньовуглецевих і марганцю металевого 90%-го. Висновок про функціонування "ЗФЗ" з 2006 – 2009 рік можна зробити за допомогою наступних діаграм:

Рис. 2. Обсяг виробництва продукції за 2006-2009р.р.

Аналізуючи обсяги виробництва продукції на даному підприємстві за період з 2006 по 2009 роки можна прослідити тенденцію зменшення обсягів виробництва, що негативно відбивається на завантаженості ЗЗФ та на Якщо в 2006 році було вироблено близько 515 тис. тонн продукції, то в 2009 році цей показник знизився до 222,2 тис. тонн (рис.2.). результатах фінансової діяльності.

Стосовно виробництва силікомарганцю на ЗЗФ за 2006 по 2009 роки можна зробити висновок про негативне зменшення обсягів виробництва даного виду продукції. У 2006 році було вироблено 360,2 тис. тонн силікомарганцю, а у 2009 році значення обсягів виробництва цього виду знизилось у 3 рази – 115,2 тис. тонн (рис. 3.).

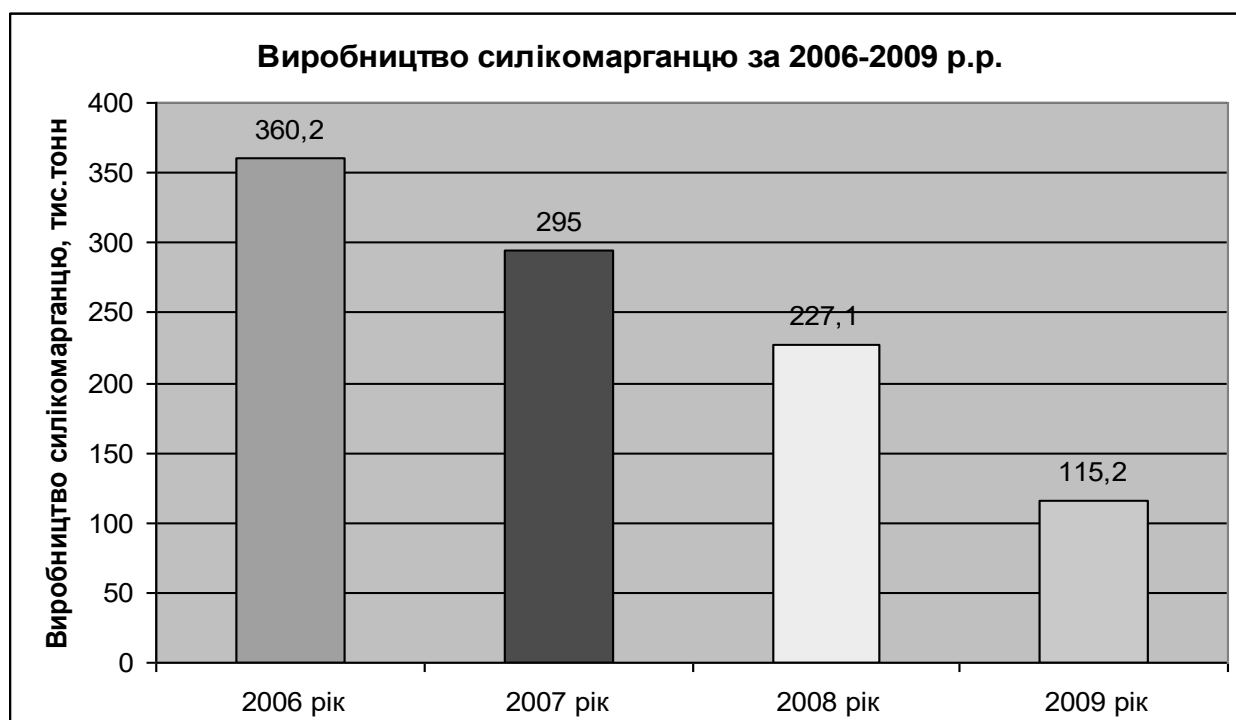

Рис. 3. Виробництво силікомарганцю за 2006-2009 р.р.

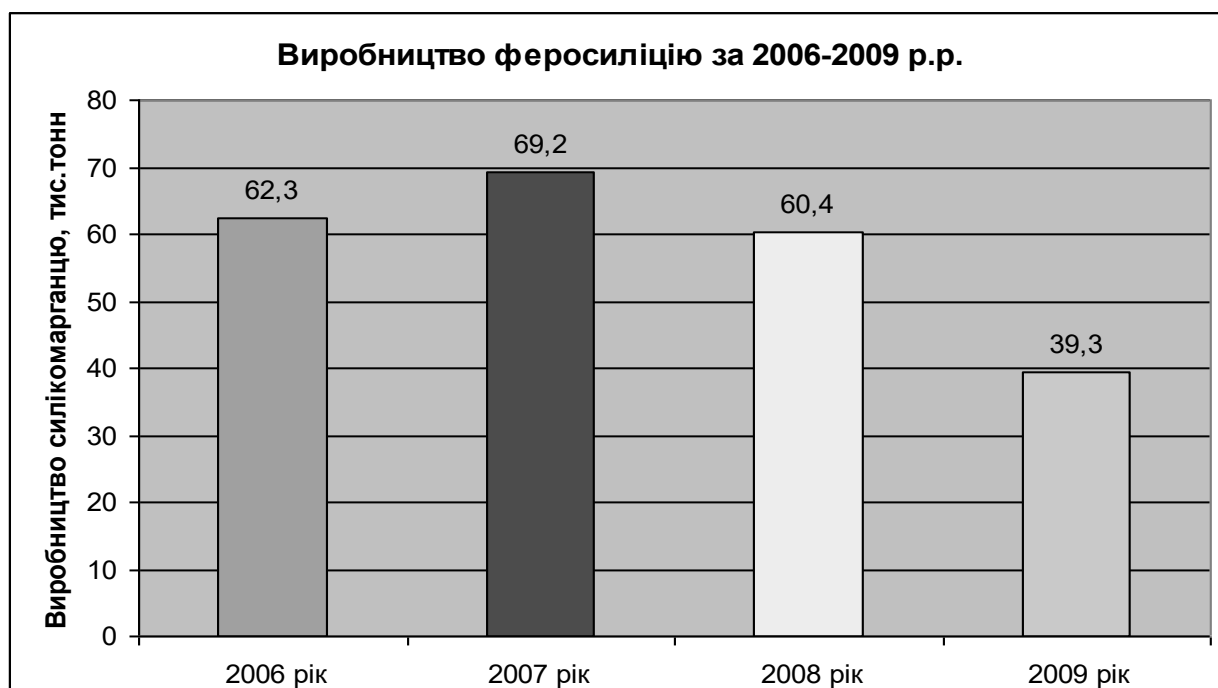

Рис. 4. Виробництво феросиліцію за 2006-2009 р.р.

Аналіз виробництва феромарганцю за 2006-2009 роки дає можливість побачити зростання обсягів виробництва з 2006 року (83 тис. тонн) по 2008 рік (90 тис. тонн). В 2009 р. виробництво цього виду продукції значно зменшилось і сягнуло значення 52,6 тис. тонн.

Щодо обсягів виробництва феросиліцію на даному підприємстві, то з 2006 р. по 2007 р. спостерігалась тенденція зростання з 62,3 тис. тонн до 69,2 тис. тонн. Починаючи з 2007 р. обсяги виробництва феросиліцію зменшились до 60,4 тис. тонн, а в 2008 р. – майже у 1,5 рази порівняно з попереднім роком до 39,3 тис. тонн (рис. 4)

ВАТ "Електрометалургійний завод "Дніпроспецсталь" (Запоріжжя) у січні 2007 року збільшив обсяги виробництва готового прокату на 32% у порівнянні з аналогічним періодом 2006 року - до 33 тис. тонн, сталі - на 30,6%, до 47 тис. тонн.

Рис. 5. Обсяг виробництва прокату за 2006-2009 р.р.

Аналізуючи обсяги виробництва прокату на Дніпроспецсталі за 2006 по 2008 роки, можна простежити тенденцію збільшення виробництва з 300 тис. тонн до 326,9 тис. тонн. У 2009 р. обсяги виробництва прокату різко скоротились майже у 1,7 рази до 187 тис. тонн (рис. 4).

Щодо виробництва сталі на Дніпроспецсталі з 2006 по 2009 роки, то можна зробити наступний висновок:

- з 2006 по 2007 роки обсяги виробництва сталі зросли на 32 тис. тонн;
- з 2008 по 2009 роки виробництво сталі на даному підприємстві значно скоротилось до 259 тис. тонн, що порівняно з 2007 р. менше у 2 рази.

В агломераційному переділі комбінату впроваджена технологія запалення аглошихти із застосуванням пристроїв, які працюють на природно-доменно-коковій суміші, а не на чистому природному газі. Завдяки цій новинці, економія по нормах витрачання енергоносіїв на горнах агломашин підприємства склала 31,6%.

ВАТ "Запорізький металургійний комбінат" Запоріжсталь "- одне з найбільших металургійних підприємств України. Працює на ринках чавуну, слябів, штаб гарячекатаних рядових і конструкційних, прокату листового холоднокатаного рядового, конструкційного та інше. Займаючи монопольне становище на ринках сріблянки, холоднокатаних листів, тонколистового прокату, жерсті чорної, жерсті білої, стрічки сталевий холоднокатаної, гнутих профілів сталевих і замкнутих холодно гнутих профілів.

Рис. 6. Обсяг виробництва сталі за 2006-2009 р.р.

Аналізуючи обсяги виробництва готового прокату на Запоріжсталі за 2006-2009 роки, можна зробити висновок про тенденцію зростання виробництва цього виду продукції з 2006 р. (3613 тис. тонн) до 2007 р. (3727 тис. тонн). З 2008 року виробництво готового прокату знизилось до 3211 тис. тонн, а в 2009 р. – до 2748 тис. тонн, що менше майже на 1 тис. тонн порівняно з 2007 р. (рис. 7)

Рис. 7. Виробництво готового прокату за 2006-2009 р.р.

Стосовно виробництва агломерату на Запоріжсталі за 2006-2009 роки, діаграма дає нам можливість простежити тенденцію зменшення обсягів виробництва цього виду продукції. Якщо у 2006 р. на Запоріжсталі було вироблено 5656 тис. тонн агломерату, то у 2009 р. – 4759 тис. тонн, що менше майже на 900 тонн порівняно з 2006 р. Якщо, ми розглянемо рис. 8., то легко зрозуміємо, що чистий прибуток підприємств йде на спад.

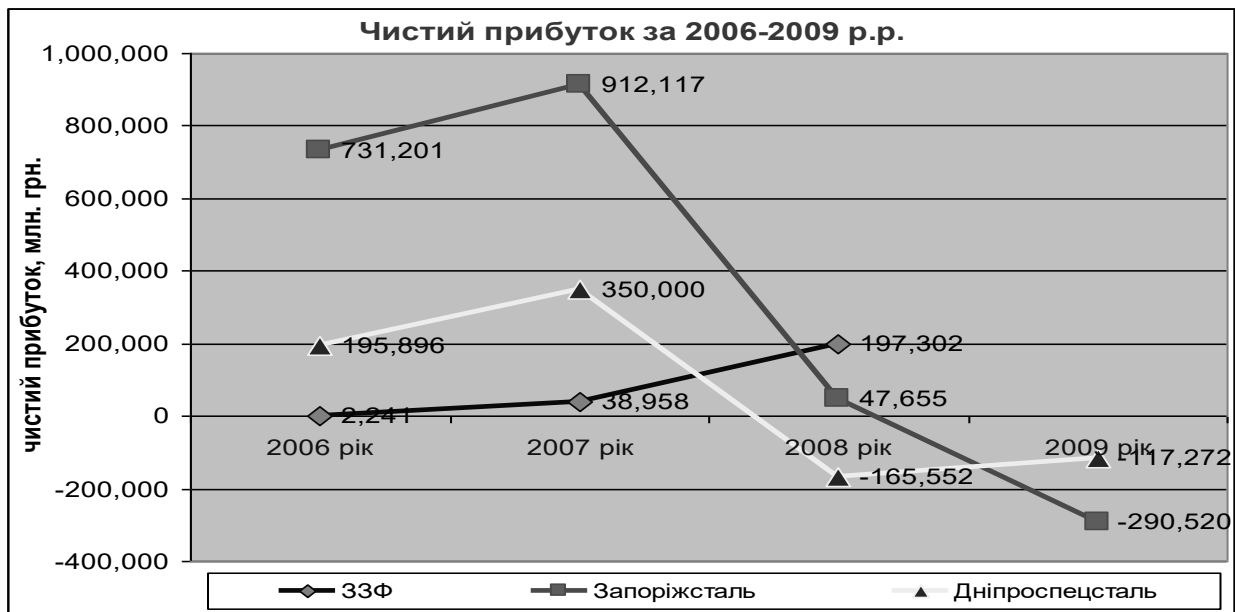

Рис. 8. Чистий прибуток підприємств за 2006-2009р.р.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Аналізуючи усе вище проілюстроване, можна зробити висновок, що усі підприємства знаходяться на спаді. Для виходу з цього, ми пропонуємо підприємствам стратегії інноваційно-технологічного вдосконалення виробництва. Впроваджуючи нові енергозберігальні технології, підприємства постійно розширюють сферу застосування в своїх підрозділах альтернативних природному газу видів палива і постійно контролює витрату енергоносіїв. У результаті отримується подвійний ефект - знижуючи забір природного газу. Металургійні підприємства отримують істотну грошову вигоду і економить стратегічний вид сировини, закупівля якої дорого коштує Україні. Забезпечення екологічної безпеки виробничої діяльності повинно стати пріоритетним напрямком у загальній стратегії підприємств. Інвестиції в екологію (капітальне будівництво, капітальні ремонти природоохоронних об'єктів) у 2008 році становили 344,9 млн.грн., що становить 14,8% від загальної суми інвестицій у технічне переоснащення основних виробничих фондів із впровадженням передових екологічно безпечних технологій.

Повний перехід на модернізовану систему очищення дозволить значно підвищити ефективність самого очищення, виключити споживання технічної води, зменшити витрати електроенергії.

Разом з модернізацією газоочисток вводиться в дію система моніторингу шкідливих речовин. Установлено два стаціонарних автоматизованих комплекси газоаналітичного устаткування для безперервного виміру концентрації, окисів вуглецю сірки й азоту. Також задіяні три стаціонарні системи контролю запиленості газів. Проект припускає застосування приладів, включених в "Державний реєстр засобів вимірювальної техніки України". Це комплекси устаткування для підготовки проб, газоаналізatori й контролери для обробки й передачі інформації.

Одним з пріоритетних напрямків інвестування є модернізація виробництва.

На початку 2009 року на підприємствах розпочався ремонт фізично й морально застарілих об'єктів агломераційного цеху. У період зупинки цеху на капітальний ремонт будуть виконані наступні роботи: ремонт естакади вагоноперекидача, із заміною залізничних шляхів; ремонт збірного борова аглоекстауєртов, нижньої уліти екстауєрта №6; заміна трубопроводів і шламопроводів; ремонт труб-Вентури; ремонт центральної аспіраційної установки з антикорозійним захистом; ревізія електроустаткування й електроапаратури; ремонт газоочистки агломашини №5.

У результаті виконання капітального ремонту агломераційного цеху зменшаться витрати на обслуговування, збільшиться стійкість колісних пар механізмів пересування вагоноперекидача й штовхальника, ротора ексгаустера №6 центральної аспіраційної установки, покращиться очищення від пилу хвостової частини агломашин, зменшаться аварійні ситуації й викиди шкідливих речовин в атмосферу від агломашин №1-5.

Завдання по зниженню собівартості продукції що випускається, яке стоїть перед виробничниками, є сьогодні одним з першочергових. Його вирішення буде сприяти збільшенню попиту на продукцію підприємств і розвитку металургійної галузі в цілому. При цьому важливе значення має вдосконалювання якості, управління технологічними процесами. Після впровадження і сертифікації системи менеджменту якості, виробничої безпеки та екології, стало актуальним питання про впровадження системи управління виробничим середовищем, що поєднує елементи трьох вищевказаних систем менеджменту. Отже, необхідно домогтися лідерства в загальній якості. Для цього треба розробити чітку системну структуру управління якістю і технологічними процесами. Відправним моментом є те, що лінійний керівник особисто проводить існуючий процес або систему якості в себе на ділянці, прагне оцінити поточну роботу, визначає, що потрібно зробити для збільшення ефективності. Важливо постійно надихати працівників і довіряти кожному в підрозділі виконання зобов'язань по якості. Гарне управління означає особисту участь у мобілізації знань, досвіду, умінь і позитивне відношення всіх працівників до того, що все, що робить кожний для поліпшення якості, допомагає поліпшити виробництво. Для досягнення поставлених цілей наступним етапом необхідно провести аналіз і оптимізацію існуючих систем менеджменту: зменшити обсяг оформлюваної документації; підвищити культуру виробництва; збільшити відповідальність кожного працівника за результати своєї праці; поліпшити умови виконання операцій.

На наш погляд підприємствам металургійної галузі Запорізької області необхідно впровадити систему "Упорядкування - 5S". Дана методика має на увазі упорядкування робочого місця шляхом здійснення наступних операцій:

- позбавлення від усього непотрібного;
- раціонального розміщення потрібних речей, що залишилися;
- проведення прибирання робочого простору;
- стандартизації всіх робіт;
- постійного вдосконалювання діяльності.

Простота даної методики може поставити під сумнів можливість її впливу на такі показники діяльності, як збільшення продуктивності або зниження дефектності. Однак досвід роботи таких всесвітньо відомих фірм, як FORD, TOYOTA і багатьох інших, свідчить про те, що дана система є базисом всіх наступних перетворень і вдосконалювань. Дана методика спрямована на зміну ідеології працівника, який повинен розглядати все оточення з погляду можливості поліпшення. Інакше кажучи, "Усе, що може бути поліпшено, повинне бути поліпшено" - така основна ідея й спрямованість цієї методології.

"Програма робіт із впровадження системи "Упорядкування - 5S" на підприємстві" включає організаційні заходи щодо призначення лідерів процесів, створення в структурних підрозділах команд, підготовки схеми робочих місць і розробки процедури по їхньому удосконалюванню, проведення анкетування працівників структурних підрозділів на предмет ефективності впроваджених заходів. Найважливішим напрямком при впровадженні системи "Упорядкування - 5S" стає інтеграція трьох систем керування - якості, екології й охорони праці. Завдяки цьому буде скорочений обсяг нормативної документації, розроблені однакові вимоги проведення аналізу функціонування систем.

В умовах кризового обмеження збуту продукції стратегія інноваційно-технологічного вдосконалення виробництва металу на підприємствах металургійної галузі Запорізької області передбачає оновлення технічної бази, утримання твердих позицій на

ринку, покращення екологічного стану, підвищення якості продукції, що виробляється, піклування про здоров'я персоналу.

Анотація

У статті проаналізована виробнича діяльність деяких підприємств металургійної галузі Запорізької області. Висвячена низка проблем та шляхи їх подолання завдяки стратегії інноваційно-технологічного вдосконалення виробництва металу.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційна стратегія, моніторинг, морально застарілі об'єкти.

Аннотация

В статье проанализирована производственная деятельность некоторых предприятий металлургической области Запорожской области. Раскрыт ряд проблем и пути их преодоления благодаря стратегии инновационно-технологического усовершенствования производства металла.

Ключевые слова: инновационно-инвестиционная стратегия, мониторинг, морально устаревшие объекты.

Annotation

Production activity of some enterprises of metallurgical industry of the Zaporizhiya region is analyzed in the article. Showed the row of problems and ways of their conclusion under condition of innovative technological strategy perfection of production of metal.

Keywords: innovation and investment strategy, monitoring, outdated facilities.

Список використаних джерел:

1. <http://www.me.gov.ua> – сайт Міністерства економіки України.
2. <http://www.ukrstat.gov.ua> – сайт Державного комітету статистики України.
3. <http://ukrrudprom.ua> "Укррудпром" - інформаційно-аналітичний портал.
4. <http://zakon.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
5. <http://www.foresight.nas.gov.ua> - Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України. Прогнозно-аналітичні дослідження.
6. <http://www.niss.gov.ua> - Аналітичні дослідження та прогнозування.
7. <http://search.ligazakon.ua> - Законодавство України.
8. <http://enbv.narod.ru> – економічні та металургійні словники та енциклопедії.
9. <http://www.kryvyirih.dp.ua> – Сайти Кривого Рогу.
10. <http://www.arcelormittal.com> - Офіційний сайт АрселорМіттал Груп.
11. <http://www.kmu.gov.ua> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
12. <http://www.worldsteel.org> - World Steel Association.
13. ukrmet.com.ua - Портал гірничо-металургійного комплексу України.
14. www.ukrrudprom.com - Сайт УкрРудПром.
15. www.smida.gov.ua - Річна звітність емітентів цінних паперів - Система розкриття інформації на фондовому ринку України.